

Handboek stichtingen

Inleiding

Voor u ligt een handboek geheel gewijd aan het onderwerp 'stichtingen'. Steeds vaker krijgt de verenigingsadvies de vraag of ze willen ondersteunen bij een oprichting van een stichting. Ook wordt hun regelmatig de vraag voorgelegd of het oprichten van een stichting in specifieke gevallen ook zinvol is.

Om zoveel mogelijk specifieke informatie te delen, is dit handboek samengesteld. In dit handboek wordt onder meer antwoord gegeven op de vragen: wat is een stichting, hoe richt ik een stichting op en hoe moet het bestuur van een stichting er uit zien.

Voor al uw vragen met betrekking tot verenigingszaken, kunt u contact op met de centrale desk JBN Verenigingsadvies. Dagelijks staan de medewerkers van de afdeling Sportparticipatie (voorheen Breedtesport) vanuit het bondsbureau in Nieuwegein tot uw beschikking.

JBN Verenigingsadvies is bereikbaar via:
verenigingsadvies@jbn.nl of u belt naar **030 707 36 30**.

Inhoud

Inleiding.....	2
1. De Stichting.....	4
1.1 Definitie Stichting	4
1.2 Oprichten stichting	4
1.3 Het doel van de stichting	4
2. Het bestuur van een stichting.....	5
2.1 Het bestuur	5
2.2 Verantwoordelijkheden bestuur	5
3. Aansprakelijkheid stichting en het bestuur	6
3.1 Aansprakelijkheid	6
3.2 Aansprakelijkheid stichting	6
3.3 Aansprakelijkheid bestuur.....	6
3.4 Bescherming tegen aansprakelijkheid.....	7
4. Inkomsten stichtingen.....	8
4.1 Inkomsten uit activiteiten (contributie).....	8
4.2 Inkomsten uit subsidies.....	8
4.3 Inkomsten uit sponsoring	8
4.4 Inkomsten uit giften, erfenissen en legaten	8
5. De stichting en belastingen	10
5.1 Vennootschapsbelasting	10
5.2 Omzetbelasting (BTW)	10
5.3 Schenkingsrecht.....	10
5.4 Loonbelasting.....	10

1. De Stichting

1.1 Definitie stichting

Een stichting is een rechtspersoon, zonder leden, die met behulp van een vermogen een in de statuten vastgelegd doel beoogt te realiseren.

1.2 Oprichten stichting

Een stichting wordt opgericht bij notariële akte of testament. Een stichting kan door één of door meerdere personen worden opgericht. Onder personen kunnen zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (bijvoorbeeld een BV) worden verstaan. De notariële akte bevat naast een verklaring van de oprichters dat de stichting in het leven wordt geroepen, ook de statuten van de stichting.

In de statuten moet staan:

- De naam van de stichting, met het woord stichting als deel van de naam;
- Het doel van de stichting;
- De wijze van benoeming en ontslag der bestuurders;
- De gemeente in Nederland waar de stichting haar zetel heeft;
- De bestemming van het overschot na vereffening van de stichting in geval van ontbinding.

Gebruikelijk is dat de statuten naast bovenstaande punten regels bevatten over de organisatie en inrichting van de stichting. Voor wijziging van de statuten is eveneens een notariële akte vereist. De stichting moet worden ingeschreven in het handelsregister. Aangezien een stichting winst mag maken, kan zij dus wel degelijk een onderneming zijn. Voorbeeld statuten zijn bij de JBN verkrijgbaar.

1.3 Het doel van de stichting

Eén van de belangrijkste kenmerken van een stichting is dat deze een bepaald (vastgelegd) doel heeft. In principe is de keuze van dit doel geheel vrij. Er zijn echter 2 restricties:

1. Het doel mag niet in strijd zijn met de openbare orde;
2. Het doel mag niet zijn 'het doen van uitkeringen aan oprichters of betrokkenen bij de stichting'.

Een stichting mag wel winst maken, maar deze mag niet worden uitgekeerd aan mensen die deel uit maken van de stichting.

Zorg bij het omschrijven van het doel van de stichting dat deze duidelijk verwoordt wat de stichting beoogt. Let er hierbij wel op dat het doel niet te strak omlijnt is. Een stichting is uitsluitend bevoegd handelingen te verrichten die leiden tot de realisering van het doel.

2. Het bestuur van een stichting

2.1 Het bestuur

Een tweede belangrijke kenmerk van een stichting is dat deze geen leden heeft. Het is het bestuur dat bepaalt wat er wel en niet gebeurt. Het bestuur heeft dus de verantwoordelijkheid van het reilen en zeilen van de stichting. Daarnaast vertegenwoordigt het bestuur de stichting ook naar buiten toe. Het bestuur heeft dus een verplichting tegenover de stichting en is (wettelijk) gebonden een behoorlijke invulling te geven aan deze taak.

2.2 Verantwoordelijkheden bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het beleid.

- **Financiën**
Het bestuur is verantwoordelijk voor de financiële situatie binnen de stichting. Jaarlijks dient er een balans en winst- en verliesrekening te worden opgemaakt.
- **Beheer inkomsten en uitgaven**
Het bestuur heeft de verantwoordelijkheid over een goed beheer van inkomsten en uitgaven. Aangezien een stichting geen leden heeft is het voor inkomsten afhankelijk van anderen. Mogelijke inkomstenbronnen zijn: subsidies, donaties, schenkingen, erfenissen, legaten, collectes, loterijen, leningen. Let erop dat in sommige gevallen belasting wordt geheven over deze inkomsten (hierover later meer).
- **Vertegenwoordigen stichting**
Het bestuur vertegenwoordigt de stichting. In de statuten kan worden vastgelegd wie (b.v. de voorzitter) er binnen het bestuur is belast met de vertegenwoordiging van de stichting naar buiten. Denk hierbij ook aan financiële vertegenwoordiging. In de statuten kan worden vastgelegd dat de penningmeester slechts bevoegd is handelingen tot een bepaald bedrag uit te voeren. In het geval dat de stichting onderdeel is van een andere organisatie (bijvoorbeeld Sportschool) kan het raadzaam zijn te bedenken wie er welke bevoegdheid heeft voor uitgaven.
- **Besluitvorming**
Kerntaak van het bestuur is leiding te geven aan de stichting. Hiertoe dienen besluiten te worden genomen. In de statuten dient te worden opgenomen op welke manier gestemd wordt en besluiten kunnen worden genomen (unaniem, bij meerderheid of absolute meerderheid). Hiertoe is het dan ook raadzaam in ieder geval een oneven aantal bestuurders te hebben (met een minimum van 3).
- **Vergaderingen**
Het bestuur is (wettelijk) verplicht om minimaal 1 maal per jaar te vergaderen voor het opstellen van de (financiële) stukken. Het is gebruikelijk in de statuten vast te leggen hoe vaak een bestuur minimaal dient te vergaderen en op welke wijze (door wie) deze vergaderingen kunnen worden uitgeroepen.
De vergaderingen worden in principe geleid door de voorzitter.

- **Administratieve verplichtingen**

Het bestuur is verplicht de stichting in te schrijven bij de Kamer van Koophandel en mogelijke wijzigingen in het adres of bestuursamenstelling door te geven aan de Kamer van Koophandel. Nalaten van deze verplichting leidt ertoe dat het bestuur aansprakelijk is.

3. Aansprakelijkheid stichting en het bestuur

3.1 Aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid is iets wat veel besturen en bestuurders bezighoudt. Zoals eerder gemeld is het bestuur belast met het behoorlijk besturen van de stichting. Bij onbehoorlijk bestuur kan het bestuur of een van de bestuursleden aansprakelijk worden gesteld. Er is grond voor aansprakelijkheid als er sprake is van wanprestatie of een onrechtmatige daad.

Iemand is echter (gelukkig) niet zomaar aansprakelijk. Er moet een grond zijn om iemand aansprakelijk te stellen. Iemand moet iets hebben gedaan wat hij niet had moeten of mogen doen of juist wel had moeten doen en daarbij kennis had over de mogelijke (kwelijke) gevolgen van deze keuzes.

Zowel de stichting als het bestuur en de individuele bestuursleden kunnen aansprakelijk worden gesteld.

3.2 Aansprakelijkheid stichting

Een stichting kan aansprakelijk worden gesteld voor handelingen van een van haar (vrijwillige) medewerkers. Indien tijdens de uitvoering van een door de stichting georganiseerde activiteit door iemand schade wordt gemaakt (bijvoorbeeld een mattenwagen die tegen een deur rijdt en deze kapot maakt) kan de stichting aansprakelijk worden gesteld voor deze schade. De stichting kan zich hiertegen verzekeren door een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Dit is zeer raadzaam om te doen.

3.3 Aansprakelijkheid bestuur

Er is sprake van aansprakelijkheid van het bestuur wanneer het bestuur aansprakelijk is tegenover de stichting zelf. Hiervan is sprake wanneer een bestuur of een van haar bestuursleden onbehoorlijk bestuur te verwijten valt of een onrechtmatige daad pleegt. Dit klinkt wat vaag. Een voorbeeld:

Een stichting heeft 'slechts' een eigen vermogen van € 1000,-. Het bestuur besluit dat er een nieuwe mat moet komen van € 5000,-. De verwachting van het bestuur (zonder hier van te voren navraag over te doen) is dat ouders van de judoka's een dergelijke nieuwe mat wel waarderen en graag bereid zijn in de komende maanden via donaties hun waardering te uiten. Het bestuur schaft de mat aan, maar de ouders blijken de mat wel te waarderen maar niet (voldoende) donaties te doen om de mat te kunnen betalen. De leverancier van de matten krijgt zijn geld niet en stelt het bestuur (met succes) aansprakelijk. Het bestuur kon op het moment van bestellen van de matten weten dat de rekening niet kon worden voldoen en zal de rekening uit eigen zak moeten betalen.

Een ander voorbeeld, stel in dit zelfde geval dat het bestuur wel geld op de rekening heeft staan tijdens de bestelling, maar plotseling te horen krijgt dat de subsidie wordt ingetrokken. De mattenleverancier krijgt zijn geld weer niet en stelt het bestuur aansprakelijk. In dit geval krijgt de leverancier geen gelijk, aangezien het bestuur tijdens de bestelling de middelen wel had en niet kon voorzien dat de subsidie plotseling zouden worden ingetrokken.

Bovenstaande voorbeelden maken (hopelijk) duidelijk dat een bestuur slechts aansprakelijk is indien er sprake is van duidelijk en aantoonbaar te verwijten gedrag.

In beginsel is het hele bestuur aansprakelijk ook als slechts één bestuurder onbehoorlijk bestuur te verwijten valt. Slechts wanneer een bepaald bestuurslid duidelijk (schriftelijk) kan aantonen dat het onbehoorlijk bestuur niet aan hem te wijten is en er alles aan heeft gedaan de schade te voorkomen kan hij onder de aansprakelijkheid uitkomen. In het genoemde voorbeeld zullen de overige bestuursleden dus duidelijk moeten maken (schriftelijk, bijvoorbeeld via notulen) dat zij tegen het besluit van de aanschaf van de matten waren en ook duidelijk alles hebben ondernomen het besluit tegen te houden.

3.4 Bescherming tegen aansprakelijkheid

Een stichting en haar bestuur kan zich beschermen tegen aanspraken. Een stichting kan zich, zoals gemeld, beschermen door het afsluiten van een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering.

Een bestuur kan zich op een drietal manieren verzekeren tegen aansprakelijkheid:

- **Vrijtekenen**
De stichting en de bestuursleden sluiten een contract af waarin zij overeenkomen dat de bestuurders door de stichting niet aansprakelijk worden gesteld voor geleden schade door handelen of nalaten van de bestuurders. Let op, dit biedt geen bescherming tegen aanspraken van derden (zoals in bovenstaand voorbeeld) en aanspraken op basis van "opzet" en "grote schuld".
- **Vrijwaren**
Dit heeft betrekking op eventuele financiële consequenties voor de privé situatie van de bestuurder als deze door derden aansprakelijk wordt gesteld. De stichting stelt de bestuurder schadeloos. Let op, hierop kan geen beroep worden gedaan als de stichting failliet gaat of als er sprake is van "ernstig verwijt".
- **Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering**
Een dergelijke verzekering dekt het risico van persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurders. Deze verzekering dekt (meestal) zowel de schadeloosstelling als de kosten van rechtsbijstand. Controleer de situatie binnen de stichting en bekijk de voorwaarden van de verzekering bij verschillende verzekeringsverstrekkers om te bepalen of een dergelijke verzekering nodig en mogelijk is.

4. Inkomsten stichtingen

4.1 Inkomsten uit activiteiten (contributie)

Verenigingen zijn vrijgesteld van BTW wanneer zij de beoefening van sport ten doel stellen aan hun leden. Contributie is dus onbelast voor verenigingen. Zoals eerder gemeld heeft een stichting geen leden. Stichtingen zijn dus wel BTW-plichtig voor inkomsten die zij ontvangen ter compensatie voor de organisatie van activiteiten. In principe geldt voor ondernemingen het BTW-tarief van 19% voor dergelijke inkomsten.

Stichtingen kunnen echter in aanmerking komen voor het verlaagde BTW-tarief van 6%, indien er sprake is van 'gelegenheid geven tot sportbeoefening'. Om hiervoor in aanmerking te komen dient de stichting een sportaccommodatie ter beschikking te stellen en tevens aanvullende diensten te worden verricht. Hierbij kan worden gedacht aan:

- Beschikbaar stellen van sportmaterialen (matten, pakken, etc.);
- Verrichten van onderhoud- en schoonmaakwerkzaamheden;
- Zorgdragen voor aanvullende faciliteiten (kleedruimtes, sanitair, kantine, etc.);
- Houden van toezicht.

Het totaal van deze aanvullende diensten vormt samen met het ter beschikking stellen van de sportaccommodatie de 'gelegenheid geven tot sportbeoefening'.

Aangezien de diensten van de stichting belast zijn met BTW heeft de stichting ook recht op aftrek van voorbelasting. De stichting dient wel geregistreerd te staan voor de BTW bij de belasting dienst. Het is raadzaam voor de zekerheid te controleren bij de belastingdienst of er daadwerkelijk sprake is van 'gelegenheid geven tot sportbeoefening'.

4.2 Inkomsten uit subsidies

Veel gemeenten bieden verenigingen een jeugdsubsidie aan. Voor elk jeugdlid van de vereniging die ook bij de bond staat geregistreerd krijgt de vereniging een subsidie van de gemeente. Deze subsidie varieert per gemeente tussen de € 10,- en € 15,-. Stichtingen kunnen (vaak) ook gebruik maken van deze regeling. Aangezien de JBN geen onderscheid maakt tussen verenigingen en stichtingen is het voor stichtingen mogelijk om 'leden' bij de JBN aan te melden.

Deze en andere subsidies die enkele stichtingen ontvangt zijn in beginsel vrijgesteld van BTW, omdat er meestal geen sprake is van direct aanwijsbare tegenprestatie die tegenover de subsidieverstrekker wordt verleend. De vrijstelling geldt voor subsidies die gericht zijn op dekking van exploitatietekorten of in algemene zin een bijdrage leveren aan de stichting.

4.3 Inkomsten uit sponsoring

Inkomsten uit sponsoring voor stichtingen zijn belast met 19% BTW. Het vrijstellingsbedrag van € 31.765,- voor verenigingen is **niet** geldig voor stichtingen.

4.4 Inkomsten uit giften, erfenissen en legaten

Een gift/erfenis/legaat is een vrijwillige bijdrage waarbij van de stichting geen tegenprestaties worden verlangd. Over giften is geen BTW verschuldigd. De stichting is wel schenkingsrecht verschuldigd indien het totaal aan giften boven een bedrag van € 2.648,- (tarief 2007) komt.

Een stichting is vrijgesteld voor schenkingsrecht voor giften, erfenissen en legaten indien de stichting wordt aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Hier is vooralsnog (bijna) nooit sprake van. Wel bestaat de mogelijkheid dat in de toekomst sportverenigingen (en stichtingen?) als ANBI worden aangemerkt.

5. De stichting en belastingen

Stichtingen krijgen net als andere rechtsvormen te maken met belastingen. Er zijn vele regelgevingen van toepassing op de verschillende belastingen. Stichtingen komen in aanmerking voor kortingen of zelfs vrijstellingen op belastingen en zijn daardoor natuurlijk interessant.

Let op, de regelgeving omtrent stichtingen en belastingen zijn per situatie verschillend. Hieronder is in algemene zin de regelgeving voor stichtingen besproken. Bespreek altijd met een belastingconsulent of een en ander ook van toepassing is op uw stichting!

5.1 Vennootschapsbelasting

Een stichting is onderworpen aan vennootschapsbelasting indien deze een onderneming drijft. Er is sprake van een onderneming bij een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Over het algemeen kan gesteld worden dat wanneer een stichting geen of slechts marginale winst maakt en/of structureel verlies leidt er geen sprake is van een onderneming.

Indien de stichting wel (substantiële) winst maakt is het raadzaam contact op te nemen met een belastingconsulent om te bepalen of uw stichting (fiscaal) als een onderneming wordt beschouwd.

5.2 Omzetbelasting (BTW)

Ook hier geldt dat een stichting belastingplichtig is indien zij wordt aangemerkt als een ondernemer en prestaties tegen vergoedingen verricht. Anders dan bij de vennootschapsbelasting is het al dan niet aanwezig zijn van een winstoogmerk niet van belang bij de bepaling of er sprake is van een onderneming. Een onderneming volgens de omzetbelasting is 'een organisatie van kapitaal en arbeid, die erop gericht is in een duurzaam streven door deelneming aan het maatschappelijke verkeer behoeften te bevredigen'. Stichtingen die op geregelde basis (wekelijks) judolessen aanbieden en waar deelneming vrij is (iedereen kan in principe deelnemen) zal voor de omzetbelasting worden aangemerkt als onderneming en dus belastingplichtig zijn.

5.3 Schenkingsrecht

Over inkomsten die stichtingen ontvangen uit giften, erfenissen en legaten is schenkingsrecht verschuldigd. Bedragen onder € 2.648,- zijn vrijgesteld. Over bedragen boven dit bedrag is schenkingsrecht verschuldigd.

5.4 Loonbelasting

Een stichting maakt gebruik van de diensten van vrijwilligers, trainers en andere medewerkers. Indien er met deze personen sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking, dan is de stichting inhoudingsplichtig voor de loonbelasting. De stichting dient loonbelasting diverse premies in te houden op het loon van de werknemer.